

FOLKETINGSSSEKRETARIATET

FOLKETINGET

NOTAT

OM HØRING OM PARLAMENTARISKE UNDERSØGELSER SOM
ALTERNATIV TIL UNDERSØGELSESKOMMISSIONER

Baggrund

2. december 2013

Præsidiets har besluttet at afholde en høring om parlamentariske undersøgelser som alternativ til undersøgelseskommissioner i forbindelse med undersøgelser af forhold af almen vigtig betydning.

Undersøgelseskommissionsformen er efterhånden godt indarbejdet, og den fungerer meget tilfredsstillende, når det drejer sig om grundighed i undersøgelsen og om retssikkerhed for de involverede. Der er imidlertid samtidig problemer, navnlig tre:

- Det er et voldsomt tungt instrument og derfor meget tidskrævende.
- Folketinget bliver som følge heraf afskåret fra at beskæftige sig med den pågældende sag i en meget lang periode (fordi ministerierne i reglen afviser at besvare spørgsmål m.v., så længe kommissionen arbejder).
- Kommissionsinstrumentet skyder i nogle sager "over målet" i forhold til formålet: At skabe et rimeligt grundlag for nogle politiske (i modsætning til juridiske, herunder juridisk-ansvarsmæssige) konklusioner.

Spørgsmålet er derfor, om der kan etableres en hurtigere fungerende parlamentarisk undersøgelsesordning uden at sætte de retssikkerheds-garantier, som kommissionsformen indebærer, over styr. Høringen har bl.a. til formål at skitsere fremadrettede og konstruktive bud på dette.

Temaer for høringen

Formålet med høringen er at få belyst, om parlamentariske undersøgelser i Folketinget kan være et supplement eller alternativ til undersøgelseskommissioner i sager, hvor Folketinget beslutter, at der er grundlag for at undersøge og tage stilling til, om en ministers handlinger kan give anledning til Folketingets kritik, herunder evt. i form af parlamentarisk ministeransvar. Under høringen skal bl.a. disse spørgsmål belyses:

- Vil parlamentariske undersøgelser med tv-transmitterede høringer kunne styrke og synliggøre Folketingets kontrol med regeringen som en væsentlig del af folkestyret og forfatningen?
- Kan formålet med en undersøgelse iværksat og/eller gennemført af Folketinget i højere grad være at skabe offentlighed om hændelsesforløbet end at referere juridiske ansvarsregler?
- Kan parlamentariske undersøgelser i visse sager være et supplement til undersøgelseskommissioner, så sidstnævnte får et mere begrænset kommissorium, f.eks. at klarlægge hændelsesforløb?
- Kan Folketinget hente inspiration hos det norske Stortings Kontroll- og Konstitutionskomité?
- Hvem skal kunne træffe beslutning om en parlamentarisk undersøgelse, hvordan skal de forløbe, og hvem skal kunne indkaldes til høring?
- Hvilke betænkeligheder vil parlamentariske undersøgelser kunne give anledning til af bl.a. retssikkerheds- og procesmæssig karakter, og hvordan vil betænkelighederne kunne imødegås?

Form

- Høringen bliver afholdt af Folketingets Præsidium. Præsidiet inviterer Udvalget for Forretningsordenen og Retsudvalget til at deltage i høringen.
- Høringen bliver afholdt i Landstingssalen i Folketinget **onsdag den 15. januar 2014 kl. 9.00-13.00** som en offentlig tv-transmitteret høring.
- Præsidiet inviterer de eksperter, som fremgår af programmet nedenfor, til at give oplæg under høringen, hvorefter der er mulighed for Præsidiet og andre folketingsmedlemmer til at stille spørgsmål og komme med bemærkninger til oplægsholderne.
- Præsidiet inviterer relevante ministerier, myndigheder, organisationer og foreninger m.m. til at deltage i høringen. De inviterede vil ligeledes få mulighed for at stille spørgsmål og komme med bemærkninger.
- Herudover vil der blive adgang for andre interesserede til at overvære høringen.

- Folketingets Ombudsmand, Jørgen Steen Sørensen, er ordstyrer under høringen.
- Præsidiets evaluerer på et efterfølgende møde høringen og drøfter, hvilken opfølgning høringen giver anledning til.

Program

9.00-9.10	Folketingets formand byder velkommen. Høringens ordstyrer, Folketingets Ombudsmand Jørgen Steen Sørensen, introducerer høringen.
9.10-9.30	Baggrund og overblik: Nuværende undersøgelsesformer og -organer, herunder undersøgelseskommissioner, bagvedliggende diskussioner. <i>Jens Peter Christensen, højesteretsdommer, dr. jur.</i>
9.30-9.50	Hvordan kan ministrenes ansvar over for Folketinget skærpes, og vil parlamentariske undersøgelser kunne medvirke til at synliggøre og styrke Folketingets kontrol med regeringen? <i>Jørgen Grønnegård Christensen, professor emeritus, Aarhus Universitet</i>
9.50-10.20	Inspiration fra Norge: Indretningen af og erfaringerne med Stortingets Kontroll- og Konstitusjonskomiténs kontrolvirksomhed. Overblik over Kontroll- og Konstitusjonskomitéens opgaver og funktionsmåde. <i>Martin Kolberg, formand for Kontroll- og Konstitusjonskomitéen</i>
10.20-10.40	Skitse til en mulig nyordning i Danmark. Hvordan kan parlamentariske undersøgelser nærmere tilrettelægges? <i>Michael H. Jensen, professor, dr. jur., Aarhus Universitet</i>
10.40-11.10	Kaffepause
11.10-11.30	Centraladministrationens embedsmænd og Folketinget. <i>Formand for DJØF, Offentlige Chefer, Henning Thiesen</i>
11.30-12.00	Opsummering og refleksion <i>Fhv. minister og fhv. MF Niels Helveg Petersen og fhv. MF</i>

	<i>Aage Frandsen</i>
12.00-12.30	Spørgsmål til oplægsholderne og kommentarer fra medlemmer af Præsidiet, Udvalget for Forretningsordenen og Retsudvalget.
12.30-12.50	Spørgsmål og kommentarer fra øvrige deltagere i høringen.
12.50-13.00	Folketingets formand afrunder høringen.